

- 1 **למעשה** בספינה טוענה יין, שהפליגה בים ועמד עליה תנן לבלוע אותה. נמל רביהחובלים חבתייין והטילה לתוך פיו של התנן - ולא נתקרהה דעתו: הטיל לתוך פיו גוי מן הגויים שבספינה - ולא נתקרהה דעתו: חזר והטיל לתוך פיו יהודי מן היהודים שבספינה - ומיד נתקרהה דעתו והתמלל מן הספינה והלך לו. לימים נצוד אותו תנן. העלולו הצעירים ליכשה, פלחו את כנעו ומצאו - יהודי עומד ומוכר יין לגוי.
- 2 **אמרו** דבירבב: - מניין אתה אומר, שגוי שעושה פרקמטיא סופו רווחים ושפע, וישראל שעושה פרקמטיא סופו מקח וממכר בעלמא - שנאמר: „שפע - עמים יונקו“, „עמים“, פרט לישראל.
- 3 **אמרו** לו לליצן: - שמא אתה יודע, למה נתן רבי יהודה סימנים בטבות? מה רווח הרוויח בוה? החזיר הליצן: - ודאי אני יודע, רבי יהודה הרוויח מה שכל יהודי מרוויח - מבות. צאו וחשבו: „דצ״ך“ - דם, צפרדע, כינים; „עז״ש“ - ערוב, דבר, שחין; „באח״ב“ - ברד, ארבת, חושך, כבורות. הרי ש״מכח״, האמורה בכבורות הרוויח.
- 4 [לדני היה מדכי חבד: ששה כבר הוליד, ואשתו שוב כרסה בין שיניה. אמרו לו: - מרדכי, לכשיגדלו הללו מהיכן יתפרנסו? החזיר מדכי: - או שיהיו קבלנים, או שיהיו מלמדים; או שיהיו סוחרים, או שיהיו במלגים. בין כך ובין כך מלחם לא יהיה לכם ולא כלום, ויתפרנסו משל הקרוש ברוךהוא.
- 5 **לכתב** אתה שניה של צהריום יצאו קבלן מפורסם ומשכיל מפורסם לגייל. אמר הקבלן למשכיל: על הקבלנות הראשונה שלי אתה שואל... כל מה שירשתי מכתיאבא הפסדתי בה, וגם ממונם של אחרים קברתי בכורצרה זו. ומה היתה תקנתך? - שאל המשכיל. כמעשה כל הקבלנים עשיתי. ביקשתי ומצאתי קבלנות אחרת, גדולה מזו. ראשיתכיל לקחתי דמיקריומא, כנהוג. מקצת נתתי לבעליהחובות ומקצת הנחתי לעסק ולפרנסתהבית... וקבלנות זו היא העשירה אודך? - הפסיק המשכיל. לא דוברים ולא יער... בה הפסדתי עוד יותר. ומה עשיתי? כמעשה כל הקבלנים שוב עשיתי. ביקשתי ומצאתי קבלנות אחרת, גדולה גם מזו. ראשיתכיל לקחתי דמיקריומא, כנהוג. מקצת נתתי לבעליהחובות ומקצת הנחתי לעסק ולפרנסתהבית... וקבלנות זו? - חזר המשכיל ותפסיק. זו הפסדה כרו מלכתחילה. אמרכן, - תמה המשכיל, - מה סופו של דבר? ילגלג עליו הקבלן: אי אתה יודע סופו של דבר? סוף אדם למות...
- 6 **אחד** מן הגיירים, וכלתה לו פרנסתו, נמלך ושינה מקומו ויצא לכרך גדול. ביקש להיות שם שמש ב„מניין“ קטן ולא עלתה בידו, משום שלא היה בקי בכתב ולא ידע לרשום סדר העלויות וחשבון הנדרים והתנדבות. ראה שאין לו תקנה ועשה רובל: תלה לו ארנו מלפניו והתחיל מחזיר על הקמרמין שבכרך ומוכר לחיילים ולקצינים מינויות ונפרורים וכדומה. לימים הגייל הקדושברוךיהוא מלחמה גדולה בעולם ואותו רובל עלה לעושר. תחילה החליף ארנו בחנות, אחרכך החליף חנות במחסן, ולסוף נעשה קבלן והיה משכיר למלכות צורכריהחיות. וכשהגיעו שעתו לתחום על קבלנות של מאותאלפים, טבל אנודלו בדיו והניחו על הגייר לשם סימן. תמה הנגלר העומד מצד המלכות ואמר לו: אדוני קבלן, מפני מה אין אתה חותם כדרך שבנאראים חותמים? השיב הקבלן: כתב לא למד עברך מימו. שרק הנגלר בשפתיו מחמת פליאה ואמר: אם כשאינך יודע כתיבה ותמיכה הגעת לכך, למה לייית מניע אילו ידעת! החזיר לו הקבלן: יהי שם ה' מבורך שאיני יודע. אילו ידעת כתיבה ותמיכה, הייתי מניע - עד כדי להיות שמש ב„מניין“ הקטן.
- 7 **לגנים** מגדוליהבורסה מיילו ברחבה שלפני הבורסה. התכבל אחד מהם לצדדין ואמר לחברו: רואה אתה פעוט זה, הנסרך אחרךך וארדךך למטפחת שבכיכך. החזיר לו הלה: הנח לו, אף אני ואתה התחלנו בקמנות...
- 8 **קריתני** בא לכרך והתאבסן אצל קרובו. פעם אחת אמר לו קרובו: בוא ואראך את הבורסה שלנו, שהיא אחת מן המפורסמות בעולם. וכשהגיעו לשם ראו: שני כרסנים נוצים יוצאים מן הבורסה, ויותר שהם מדברים פתים הם ממללים באצבעותיהם. זקף בהם הקריתני את עיניו ואמר לקרובו: הללו מי הם? החזיר לו קרובו: הללו אחים הם ומגדוליהבורסה הם, וכלישעה שנפטרם זה מזה מונח כל אחד ואחד אצבעותיו - שמת נגב השני את אתה. מהן (השווה: נרשאה נשך - מני ככך (שינדך) חולין קבו, א. - משל ערבי אומר: „תן לו שלום ומנה אצבעותיך“)
- 9 **הלכה** נחדרשה חום, - סיפר יהודי בשוק. - בביתדיני של הרב נימנו וגזרו על הגנשים, שמשמשיםעשרה עד אחת לא תהא להן דריסתהרגל ברחבה שלפני הבורסה. תמחו השומעים: מה מעם גזרו כך? הסביר המספר:

„הרשן״ טעה, במחילה וקרא „עמים“ במקום „ימים“. ע׳ דברים לו, יט.

משום שאתה שעה הכל יוצאים מן הכורסה בלי מכנסיים...

- 10 **במהומת הספסרות של ימיה המלחמה נכנס יהודי אצל ספסר מוכחק לישול חימוני עצה: שמועה שמע, שכתרים אומטריים עתידים לעלות. שמה כדאי לקנות אותם? אמר לו הספסר: עצתי, שלא תקנה. כתרים אומטריים חזקתם רעה. חזרה השאל אחרי עצתו של הספסר - והלך וקנה והפסיד. לאחר שבוע חזר ובא אצל אותו ספסר: לא נשמעתי לעצתך ונענשתי. קונם, שמעכשיו לא אשנה מעצתך... שמעתי משבחים את האריות הרומניים. מה דעתך עליהם, לקנות אותם או לא? אמר לו הספסר: עצתי, שלא תקנה. אריות רומניים אין בהם ממש. שמע השואל - והלך וקנה והפסיד. ושוב בא אל הספסר: פעמיים עברתי על עצתך וניקנתי. ארור אני, אם מעכשיו אמר מדברך ומין ושמה!... שמעתי מנבאים גדולות למרוקים גרמניים. מה עצתך? אמר לו הספסר: עצתי שתישל לי במבורי. נבך השואל ונימנם מחמת מנכוכה: במבורך? החזיר לו הספסר: כך עצתי. חזקתי עליך, שאתה תעשה התייך...**
- 11 **חזר ישב לפני הרב שבקיירו וכסודי-סודות גילה לו ננעיל-לכבו: השנה נעשו עסקי רעים מאד והפסדו מרובה. כמה הפסדת? - שאל הרב. עשרת אלפים. נאנח הרב: הון עצום! נאנח אחריו גם הסוחר: רבי, והרון עצום זה גם אלפים משל!...**
- 12 **בחר בני-עשרים ביזבז ממון רב משל אביו, וכשראה שכיסו מתרוקנים, הלך ונשא בתעשרים ונעשה מותר. שמוח האב הזקן: מוסף-סוף חזר בני-זקוניו למוטב והעתי נתישבה עליו. לא היו ימים מעטים והבן-המסור שב לדפוק על קופתו של האב. תמה הקון: משמה אתה בי? שלושים אלף שהבניסה לך אשתך. היכן הם? תמו ונשלמו. הא כיצד? - קפץ הזקן ממקומו. - נאמר: חמישה אלפים לדירה ולבלים, חמישה אלפים לפרעויות-חבות, עוד חמישה אלפים למת שאיני יודע ואיני רוצה לדעת. והשאר? - אבא. - זקף הבן את קומתו, - וסוחר לא הייתי?...**
- 13 **חזר תהה על קגנתו של חברו: מה מצב עסקיך ברוך-השם - פטרו חלה. - כבשנה הבאה. תמה הראשון: מה משמע כבשנה הבאה? הסביר לו השני: קיימת לך: עסקיהם של ישראל לוקים משנה לשנה. ואילו עסקי שיל לך השנה כאלו אני כבר עומד בשנה הבאה.**
- 14 **לשיחתן של ברות: למצב עסקי אתה שואל? - מה עסקיהם של כל ישראל נמשלו לספרת-הקעמור, אף שלי כך. פירוש: ספרת-הקעמור, כל מה שאתה מוסף לספור היא פוהתת וחולבת, ולספור בקול - אומר...**
- 15 **למלתחמה: האשה - פרשה, תוריעי, הילדים - פרשה, בלך", הגדוניה - פרשה, וילך", העסקים - פרשה ניצבים", "השטרות" - פרשה, "ויגש", בא הדיין ומלמדני - פרשה, "וישב"...**
- 16 **חזרים שותפים נתקלו בעסק רע ויצאו נקיים מכל ממונם. התחילו מריבים בדבר-השכונן ובאו אל הרב לדין. עיין הרב בפנקסיהם ואמר להם: אתם בעיני כאותם החכמים שנתלכו בחשבון המכות: זה אמר חמישים, זה אמר מאתיים וזה אמר מאתיים וחמישים והצד השווה שבכולם - מכות..."**
- 17 **יהודי בא לסוחר מפורסם לישול חימוני עצה: גם נעשה לו זוכה בעשרים וחמישה אלפים. מה עסקי עשה בממונו? החזיר לו הסוחר: עדי שאני משיב לך תשובה, תגידה נא לי תחילה, כמה נפשך: אם שתנעם לך אבילתך, או שתערב עליך שנתך?...**
- 18 **לשנים שהשעה היתה דחוקה להם נמלכו ללכת יחדיו ליריד של ג'ו'ני'4. מקום שמאות יהודים מתפרנסים מן האוויר, שמה יומין הקדוש ברוך-הוא קצת פרנסה גם להם. אמרו והלכו ובאו לשם. עבר יום, יומיים, שבוע - אין כלום. וכל ערב וערב, כשהם שבים ריקם לפונדקם, שניהם ושבים ודואנים: מחר, מחרתים תכלה פרוטה מן הכיס - ותקוה אין. פעם אחת, קודם צהריים, כשעת כושר מקדיוממבר, פגש אחד מהם את חברו כשהוא נישא בכרכרה ומזרו את העגלון שימחר לנסוע. ברמול - נאנח הלה אנהה של קנאה. ולעירב כשגודמטו שוב לפונדקם, פתח ה"ברמול" ראשון בקינה: עוד יום עבר לבטלה, היריד מתמים - ותקוה אין. העמיד בו חברו עיניים תמהות: אם כך, למה לא מיהרת הזום בל-כך? נאנח הראשון: לא עליך, ידידי. קיבתי לקידי... בשוק אחונו צירים וחבלים,**

⁴ "המציג לחברו אומרים עליו בלשון-הקטם, שהוא, "מלמדו פרשת בלך". ועי' ברנשטין, "שפריימועווערער און און רעדענמארשען", ערך "לעניען" 3
בפריימע משמשת, "מכה" בסוף של ודולו במוכן אפש שבאנשן

במחילה... מה יכולתי עשה? להלך עד לפונדקנו ברנל?...

- 19 גָרָא מוויז'ניקן בא מאחתותו לעיר וציווה לקרוא אליו למלונו את בריל, היהודי „שלו“, ברקת, - אמר לו מוויז'ניסקן, - הגברת פקדה, שתקנה לה פוקס יפה. יכול אתה לקנות מייד? פשיטא! - השיב בריל והוסיף: - כמה אמר האדון הגראף שלשם בעד פוקס נאה כשביל הגברת? עשרים בתרים. הניע בריל ראשו ממורח למעריב ואמר: אדוני גראף אייפאשר. אלא כמה? לכלהפחות שלושים, מסכים... לך וקנה והבא. אני נחפו לשוב לביתי. ובריל ממקומו לא ימוש, עומד ומגיד ערפו. ברקת! - התרגו מוויז'ניקן, - למה זה תעמוד? אמרת: שלושים. השתעל בבריל אחת ושתיים ואמר: יסלח נא האדון הגראף, מה זה פוקס? ...5
- 20 עָשִׂיר ביקש לקנות בית, והיו סרסורים משכימים לפתחו כליווים. פעם אחת אמר לו אחד מהם: רצונך בבית, שהכל יש בו? קנה את הבית, שאני מציע לך. מרווח, יפה וסמוך לנהר. בקיין, כשאתה קם משנתך, תיפך לקימה מבילה, ערבשבת אתה פושט ירך ושולה דגים חיים מן המים... ובאביב, -מים העשיר אתריו, - עולה הנהר על נדותיו ועוקר את הבית והופכו על פניו. א, א, - החמיין הסרסור את פניו, - היכן הוא הנהר והיכן הבית?
- 21 כְּחֹר נשא כתיבה ונעשה שם חנווני. לאחר זמן מועט כתב לו אביו מכתב ושאל: מה מצבו? החזיר לו הבן: כן,החשום ככפרנו דגים כבר על בנינו צרקוב. למים שוב כתב לו האב מכתב וחזר ושאל: מה מצבו? החזיר לו הבן: השם ירחם! ככפרנו דגים כבר על בניין בית־מרשש...
- 22 „כמה וכמה נסקים היו לי, - כתב יהודי לחברו, - וכולם לא הצליחו. עכשיו יש לי עסק חדש, ומובטחני, שהוא יצליח, אם ירצה השם. עשיתי לי חנות לצורכריאובל ולצורכריקבורה, והכל יהיו צריכים לי - החיים והמתים.“ עברו ימים ושבעות - אין קונה. יצא בעליהחנות, בוק ומצא: אין בעיר לא חיים ולא מתים: הכל גוססים.
- 23 סְיוֹנוי לבגדי־נשים ישב ודן עם סוכנו: מה יעשה ויפטר משלושים החולצות, ששנארו לו מעונת־הקיץ? הירחר הסוכן ושאל: בכמה אומר מר למברן? השיב הסיונוי: לי עולה כל חולצה המישה רובלים. מסכים אני להפסיד רובל שכל בכל אחת מהן, ובלבד שאפטר מכולן. נענה הסוכן ואמר: זאת נעשה. נשלח את החולצות לפרובינציה הנידחה, למעולם שבלקוחותינו. המשרתמש חולצות נשלח, ובמכתב־החלויו נכתבו כך: „אנא מתכבדים לשלוח למעלתו ארבע חולצות מוכתרות כשנמוכותרות, מישה רובלים החולצה“. יודע ומכיר אני את אחינו, בני אברהם, יצחק ויעקב: ימצאו חמש חולצות במקום ארבע - יאבלו ענווים וישבעו. ואנחנו את דמינו נקבל: עשרים רובל מאת כל לקוח - הרי ארבעה רובלים החולצה, כרצונו של מר. יפה דרשת! - הסכים הסיונוי. לא היו שבועות מועטים והסוכן שאל את בעליו, אם כבר נתקבלו דמי החולצות? נגח הסיונוי ואמר: אוי, הכיב, רמאים בני־רמאים הם לקוחותינו היפים שבפרובינציה הנידחה. איש־איש מהם החזיר ארבע חולצות ופיתקת כצידך, „כבר עבר זמנך“...
- 24 לְנוֹנוי לאריב בא ללודו, קנה סחורה וממנהו של עולם ביקש ליתן למוכר שטר לתשעים יום. סירב המוכר ואמר לו: מודה אני, ששפטרך לתשעים יום יפה בעיני, אבל מה אעשה, ידידי, ותשעים היליות מנוגים עלי...!
- 25 לְנוֹנוי קרתני בא לברך ונגנב לברך החנות, כליבו“ משנגנב - קפא במקומו מחמת תמיחה. הצניין עליו בעליהחנות ושאל אותו: על מה אתה תמה: על הסחורה המרובת, או על הקונים המרובים? החזיר לו הקרתני: לו או ולא זו, אלא אחרת אני תמה: ומה אני, שתגותי מיפה מן הים לגבי חנותך, עצמו חובתי משעתי־ראשי, אתה, שחנות כזו לך, כמה עצומים חובותיך שלך!
- 26 קָמַע מתכתבו של חנווני קרתני שבכרך: „...הארי, ששלח לי מעלתו, טוב ויפה בעיני. המחזיר רובל האמת, מקובל עלי. אלא אם יבואו למעלתו קונים מעיירתנו יאמר נא להם, שהמחזיר הוא לא פחות מרובל ועשרים, כדי שלא אהיה זקוק לשקר“ ...
- 27 אֶרֶחַה התהלך ברחוביהחיים. ראה חנות ועליה שלש: „באן מוכרים מלבושי־רמשי מכל המינים“, נגנב וביקש מדר של משי כשביל אשתו. אמרה לו החנוונה: מדר של משי מניין לנו? אנו אין לנו אלא כלים משומשים למכירה. תמה האוּרֶחַה: אסִיכְן, שלש זה למה? הכבירה לו החנוונה: אף הוא משומש ולמכירה עומד.
- 28 לְזַצְאִישֶׁבט נודרו חנווני לפתוח חנותו תיפך אתרי הברדה, כדי שיתחיל ראשון ב„פדיון“ לשם סימן טוב. נגנבה ילדה ואמרה לו: אמא מבקשת חצי־לנו נפט בהקפה ובכבוקב שלך. אף תלוני הביתה, שאני מפחדת ללכת יחדה בלילה.

- 29 קִנְיָה נִכְנַם לַחֲנוּת מוֹכֵרֵת בְּנֵדִים, בָּחַר לֹא חֲלִיפָה וְאָמַר לַחֲנוּנִי: בִּבְקֶשֶׁה מִמֶּךָ, שְׂתֹאמֵר לִי מִיֵּד אֵת הַמְחִיר הָאֲחֵרוֹן. אֲנִי אֵין דְּרַבִּי לְהִיטֵר. אֵף אֲנִי כֶּךָ, - הַחֲזִיר הַתְּנוּנִי, - בַּחֲנֻתִי הַמְחִירִים קְצוּבִים, וְזִמְתִּים אֵין לְגִרְעוּ... חֲלִיפָה זוּ - לֹא אֹמֵר לָךְ לֹא שְׁלוֹשִׁים רוּבֵל, וְלֹא עֶשְׂרִים וְחֲמִישֶׁה, אֲבָל לֹא פָחוֹת מֵעֶשְׂרִים. הַחֲמִיר הַקְּנוֹת אֵת פְּנֵי וְהַחֲזִיר: וְאֵנִי לֹא אֹמֵר לָךְ לֹא חֲמִישֶׁה רוּבֵלִים וְלֹא שְׁמוֹנֶה, אֲבָל לֹא יוֹתֵר מֵעֶשְׂרֶה. הַסְּתַבֵּל הַתְּנוּנִי בִּפְנֵי הַחֲמוּרִים שֶׁל הַקְּנוֹת וְקָרָא לְמִשְׁרֵת: חֲיִים! קַח וְעִמּוֹף חֲלִיפָה זוּ כִּשְׁבִיל הָאֲרוֹן.
- 30 הַלְּנוּנִי מוֹכֵרֵת בְּנֵדִים הַנִּיחַ אֵת בְּנֵי בַחֲנוּת וְהִלֵּךְ לְבֵית־הַמְדַרְשׁ לְאֹמֵר קְרִישׁ אַחֲרֵי אֲבִיו. קוֹדֵם שִׁיצָא אִמֵּר לְבֵנו: אֵם יִבֹּא אֲדָם לַקְּנוֹת חֲלִיפָה, הַסְּתַבֵּל בְּפִתְקָה שְׁעָלֶיהָ וְהוּוֹה מַחֲשֵׁב רוּבֵל אַחֵר כִּנְגַד כָּל נְקוּדָה שְׁבִפְתִיקָה. שְׁמַע הַבֵּן וְיִנְעִינֵךְ לֹךְ בְּרֵאשׁוֹ. כִּשְׁחֹר הַתְּנוּנִי מְבִית־הַמְדַרְשׁ מִסַּר לֹו בְּנֵי עֶשְׂרֶה רוּבֵלִים, מְחִיר חֲלִיפָה שְׁמַכֵּר. תַּמָּה הַתְּנוּנִי: עֶשְׂרֶה רוּבֵלִים? חֲלִיפָה יִקְרָה כּוֹן לֹא הִיתָה לִי בַחֲנוּת. אָבֹא, - אִמֵּר לֹו הַבֵּן, - הִרִי הִפְתִיקָה. נִסְתַבֵּל הַתְּנוּנִי בְּפִתְקָה וְצַהֲבו פְּנֵי: בְּרוּכִים הַזְּכוּבִים!...
- 31 קִנְיָה נִכְנַם לַחֲנוּת מוֹכֵרֵת מְלֻבָּשִׁים, בָּחַר סוֹדֵר נָאֵה כִּשְׁבִיל אֲשֶׁתּוֹ וְשָׁאֵל: סוֹדֵר זֶה מִה מְחִירוֹ? עֶשְׂרִים וְחֲמִישֶׁה זְרוּבִים, - הַשֵּׁב הַתְּנוּנִי. הִירֵדֵה הַקְּנוֹת וְחִישֵׁב עִם עֲצָמוֹ: „הוֹאִיל הוּוֹה אֹמֵר עֶשְׂרִים וְחֲמִישֶׁה, שְׁמַע מִינָה כּוֹנְנֹו לְאֹמֵר עֶשְׂרִים. בַּמָּת מְחִירוֹ שֶׁל סוֹדֵר זֶה חֲמִישֶׁה־עֶשְׂרֶה. מִכָּאֵן, שְׁצִרִיךְ לְחַפְזוֹת הַמִּישָׁה וְלְחַצֵּעַ לֹו - הַמִּישָׁה”...
- 32 הַלְּנוּנִי הִיָּה מֵאֲרִיךְ בְּ„אֲחֵד” שֶׁל קְרִיאַת־שְׁמַע יוֹתֵר מִכֵּל הַצִּיּוּר כּוּלוֹ. אִמְרוּ לֹו: שְׂמָא כּוֹנְנֵת הָאֵר, יוֹל אַתָּה מִכּוֹנֵן? הַחֲזִיר הַתְּנוּנִי: כּוֹנְנֵת הָאֵר”-יֵל מְגִיָּן לִי? אֲנִי אֵין לִי אֵלֶּא כּוֹנְנֵת אַתָּת: הִרִי רִצּוֹן וְיִזְמִין לִי הַקְּדוֹשׁ בְּרִיךְ־הָאֵל הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם קוֹנִים מוֹבִים, שְׁאֵין דְּרַבִּים לְהִדְתֵּי, וְאֲרוּיָת, אֵם יִרְצָה הַשֵּׁם, „אֲחֵד בַּאֲחֵד”...
- 33 אָב וּבְנֵי הַקֵּמֵן נִכְנַסוּ לַחֲנוּת מוֹכֵרֵת בְּנֵדִים. שְׁלוֹמֹו שְׁלוֹמֹו! חֲלִיפָה כִּשְׁבִיל לִיָּדֵי זֶה. אֲבָל תְּנִאי קוֹדֵם לְמַעֲשֶׂה, שִׁירָה אֲרִיגִי מִן הַמּוֹכֵרֵת וְלֹא יִתְכוּןֵן מַחֲמַת כְּבִיסָה. נָתַן לֹו הַתְּנוּנִי חֲלִיפָה וְנִשְׁכַּע בְּחִירְרָאשׁוֹ וּבְחָלֵק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂאִפִּילֹו אֵם שְׁלוֹשׁ פְּעֻמִּים כּוּיִם יִכְבְּסוּהָ לֹא תִתְכוּןֵן כְּמִלּוֹא־נִימָה. לִקַּח הַקְּנוֹת אֵת חֲלִיפָה, שִׁילֵם וְהִלֵּךְ לֹו. לֹא הִיו יָמִים מוֹעֵצִים הַקְּנוֹת וּבְנֵי עָמֹו נִכְנַסוּ שׁוּב לְאוֹתָהּ תַּחַת. הַסְּתַבֵּל הַתְּנוּנִי בַחֲלִיפָה הַחֲדִישָׁה שֶׁל הַיֶּלֶד וְרָוֵחַ: הַשְׁרוּלִים אֵינִם יִרְדוּם לֹו מִן הַמּוֹרֵף וְלַמְטָה, הַמְבַנְנִים מִסְתִּימִים לֹו הַצִּירָאמֵל הַמְעֵלָה מִן הַקְּרִסְטוֹלִים וּבְנִפְתוֹת־הַמְקַטְרוֹן הַפֶּסֶק מְטַחִים בֵּין אַחַת לְאַחֶרְתָּהּ. מִיֵּד הִישֵׁרָה הַתְּנוּנִי חִידֵךְ שֶׁל קוֹרְתִירוֹחַ עַל פְּנֵי וְאִמֵּר לְאֲבִיר־הַיֶּלֶד: הַפְּלֵא! כַּמָּה גִדְל, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, בְּגַךְ...
- 34 הִלְהוּוֹה שְׁנַכְנַם לַחֲנוּת מוֹכֵרֵת צוֹרֵכִי־עֵישוֹן וְקִנְיָה סִינְרָה. לֹא הִיו רְנַעִים מוֹעֵצִים חוֹר וְכֹא וְכוּלוֹ רִגְוֹת: בִּקְשָׁתִי סִינְרָה שׁוֹפְרָא כִּשְׁשׁוֹפְרָא, וְנָתַת לִי מִירוֹחַן שְׁבִמִירוֹחוֹן! שְׂתַק הַתְּנוּנִי וְלֹא אִמֵּר כְּלוֹם. נִתְכַנַּם הַקְּנוֹת וְצַעֵק: לְמָה אַתָּה שְׂתַק? תְּשׁוּבָה אֲנִי דוֹרֵשׁ. הַחֲזִיר לֹו הַתְּנוּנִי: מָה אֹמֵר וְמָה אֲדַבֵּר? בְּרִימּוֹל אַתָּה, כְּלִי עֵין רַעַע. אַתָּה יֵשׁ לָךְ רַק סִינְרָה אַחַת כּוֹן, וְאֵילוֹ אֲנִי כֵּל תְּנוּתִי מְלֵאָה אוֹתָן.
- 35 הִלֵּךְ עֵבֶר לְמַטְוֵה בְּרַחוּבֵי־הַיְהוּדִים, וּבְדֶרֶךְ־הַיְלִיכוֹ הַסְּתַבֵּל בַּחֲנוּתִים שֶׁלִּפְנֵיו. נִמְפָּלָה אֵילוֹ הַתְּנוּתִית אַתָּה וְהַתְּחִילָה מִשְׁדַּלְתוֹ: רַבִּי יְהוּדִי, סוֹרֵה נָא. מְחֹרוֹת מְכָל הַמִּינִים יֵשׁ לְנוֹ. וּמִשְׁפַּחַת־דָּאָן, - שָׁאֵל הָאִישׁ, - יֵשׁ לְכֶם? לְמָאוֹת - הַתְּפֹאֵרָה הַתְּנוּתִית. - שֶׁל בַּד, שֶׁל כּוֹתֵנֵה, שֶׁל מִשִׁי. אִסְרִכֵּן, - הַחֲזִיר לֵה הַהֵלֶךְ, - אֵיעֶעֶךְ: קַחִי אַתָּה מִתָּן וְקַחִי חוּמְטֵךְ.
- 36 נִכְנַם אֲדָם אֲצֵל יְגִילָדָה וּמְצָאוֹ יוֹשֵׁב וְעִמְיִין כִּסְפָה. שָׁאֵל לֹו אוֹתוֹ אֲדָם: שְׂמָא יֵשׁ לָךְ עִירוֹת מְמִין פְּלוּנֵי יֵשׁ, - הַשֵּׁב הַיְגִילָדָה מִתּוֹךְ הַסִּפְר וְרַמּוֹ בִירוֹ כְּלִפֵּי מַעְלָה. עֵלָה אוֹתוֹ אֲדָם לְעֵלְיָה, שְׂחָה שֵׁם כַּמָּה שְׂשׁוּתָה, בְּרוּק אֵת הַעִירוֹת אַחֲרֵי־הָאֵד, יְרֵד וְשָׁאֵל. כַּמָּה? אֵין דְּעִתִי לְמַכּוֹר, - נִעְנַה הַיְגִילָדָה מִתּוֹךְ הַסִּפְר. אִסְרִכֵּן, לְמָה רְמוֹת לִי לְעֵלוֹת לְעֵלְיָה? חוֹר הַיְגִילָדָה וְהַשֵּׁב מִתּוֹךְ הַסִּפְר: מָה אֵיכַת לִי, שְׂאִיוֹרֶרֶת קִצַּת אֵת הַעִירוֹת?...
- 37 כָּלֵל נִדּוּל שִׁינֵן כְּעַל חֲנוּת כְּלִימֹו לְפִקְדִי־הַמְכַרְבִּים: קוֹנֵה שְׁנַכְנַם - אֵל יִצָּא רִיקָם. שָׁאֵל מְחֹרָה שִׁישְׁנָה אֲצֵלֹו - מִיֵּד תְּנַתֵּנִי לֹו; שָׁאֵל מְחֹרָה שְׂאִינְגָה אֲצֵלֹו - מְצִיעִים לֹו אַחֲרַת בְּמִקּוּמָה וּמְפִתִים אוֹתוֹ עַד שְׂתִפְתָּה וְיָקָה. לְאַחֵר שְׁעָה נִכְנַם קוֹנֵה וְשָׁאֵל „גִּיִר אֲשִׁיר־צִיר”. פִּישֶׁשׁ הַמְכַרֵן וְלֹא מְצָא. נִזְכַּר אֵת הַכֵּלֵל שֶׁל כְּעֵלוֹ וְאִמֵּר לַקְּנוֹת: „גִּיִר אֲשִׁיר־צִיר” אֵין לְנוֹ, אֲבָל גִּיִר שְׁמִיר לִישׁ לְנוֹ מוֹכֵרֵת מִן הַמּוֹכֵרֵת...
- 38 סִינְיָוִי כֹא מִן הַמְכַרֵן לְעִירְיָה קִטְנָה עַל מִנַּת לְנוֹת. לְאַחֵר שְׁעָשָׂה בְּאוֹתָהּ עִירְיָה יָמִים אַחֲרִים אִמֵּר לְאַחֵר מִלְקוֹחָתוֹ שֵׁם: זְבוּבָה וְיִפֵּה עִירְיָתְכֶם, אֲבָל רַק לְמַטְוָה וְלֹא לְמַסְחֵר. בְּדִקְרָי כָּלֵל לְקוֹחוֹתֵי כָּאֵן, וְאִדָּם יֵשֵׁר כָּבֵל אֵלָה לֹא מְצַאֵת חוֹץ מֵאַחֵר. חוֹץ מֵאַחֵר? - תַּמָּה הִלָּה. - שְׂמָא תֹאמֵר לִי, מִי הוּוֹא?...

- 39 אלמנתו הוקנה של הרב היתה לה חוקת־חכירה לנרות של שבת ושל יום־טוב, וכל אימת שנתבעה לשלם דמיה־חכירה היתה מסרבת וקובלת: העסק אינו מכניס לה כלום: אדרבה, את פרושותיה האחרונות שלה היא מפסידה בו. פעם אחת אמר לה „הנאמן” של הקהילה: אפיכּוּ, רבנית, למה לך ולצרה זו? תמהה הוקנה: כיצד יהודי פיקח שכמותך שואל שאלה של שמות כזו?... ומהיכן אתפרנס?
- 40 הִהוא שקנה סוס אצל סיים ורימה אותו הסיים ומכר לו סוס צולע. לאחר שעה חזר ובא הקונה והתחיל צועק: גזלן, רמאי! את ממוני לקחת, וסוס נתת לי של שלוש רגליים. השביח אותו הסיים: ידידי, לחינם אתה כועס וצועק. חייך, שלא לקחתי מאתך ממון אלא כנגד שלוש רגליו של הסוס...